



PEST, MARTIUS 28.

13. szám.

I. FÉLÉV. 1861.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: esütörtökön. Előfizetési díj: helyben félre 1 ftr 31 kr., s egész évre 2 ftr 62 kr. a ért.; vidékre postán félre 1 ftr 66 kr., s egész évre 3 ftr 32 kr. a ért. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) bérmentesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „Katholikus Néplap” szerkesztőségéhez (Pest, Képiró-utca, 4. sz.) intézendők.

### Husvét.

„E nap az, melyet az Ur szerze:  
örvendjünk és vigadjunk azon.”  
Zsolt. 117, 24.

„Husvét! oly egy szó — úgy mond Gaume remek Katakizmusának 8-dik kötetében — mely mióta köztünk hangzik, több három ezer esztendőnél; oly egy szó, mely már a régi Egyiptom határainál hallatszott, ugyszintén a sinai sivatag homok-térein, Jordán partjain, Salamon templomában, Roma földalatti temető-helyein — a katakombákban, Konstantinápoly és Nicaea főegyházaiban, a vadamerikaiaknak és a közép-afrikai négeknek kunyhóiban, nem különben China égevényes síkjain és Tatarország jéghegyein: halhatatlan szó, mint maga az esemény, melynek kifejezése. Husvét! oly ünnep, mely évezredektől fogva napkeletet és napnyugotot vigasságos mozgalomba hozza. Világünnep és valódi család-ünnep az. — Honnan van, hogy e napon millió meg millió szívek együvé-forradva, szent örömmre hevülnek? Ommán, mert egy általános, megmérhetetlen és örökfontosságú történeti eseménynek emléke és szakadatlan folytatása.” Lássuk az ünnepek ez ünnepeinek történeti eredetét.

Isten választott népe, a zsidó nemzet, sanyaru számkivetése alkalmával Pharaó egyiptomi király igája alatt görnyedezett; míg nem végre a szabadulás órája ütött. Az öldöklő angyal tudillik ama rémületes éjnek idején az egyiptomiak első szülöttjeit a királyival egyetemben hirtelen halállal elvesztvén, az álmukból fölretent király és nép kérve kérék annak következtében Mózeset, hogy csak költözzenek ki minél hamarabb országukból. Az izraeliták első szülöttjei ellenben azon csapástól mentek maradtak; kiknek tudvalevőleg Isten Mózes által megparancsolá, hogy minden házi gazda messen le egy éves bárányt, azt háznépével együtt utra készülten, átövezve, fölsaruzva, bottal kezökben, egészen költse el, de esontjait össze ne törje, vérrel pedig kenje be az ajtó-félfát és a felső küszöböt, hogy a büntető ostor házat ne érje. Mindez jövődőlésképen, előképletes módon történt. A bárány ugyanis példázza Isten-

nek a világ bűneit elvivő bárányát, a megváltó Ur Jézust; Pharaó jelképezi a régi pokolbeli kigyót, az ördögöt, ki az eredeti bűn óta zsarnok hatalma alatt tartá az emberiséget, valamint a zsidó nép a világ minden nemzeteit ábrázolja.

A zsidók Isten rendeléséből a husvétii ünnep alkalmával folytonosan megülék egyiptombóli csodálatos szabadulásuk emlékezetét a bárány megölése és elköltése által; valamint az anyaszentegyház is, mióta az előkép a valóságnak ada helyet, husvétii ünneplése által hálatelt kebellet megüli a valódi báránynak, az Ur Jézusnak föláldoztatását, halálát és aztán halottaiból történt dicsőségteljes föltámadását, az ő diadalutját a halálból az új életre, minélfogva az ördögöt legyőzé, az emberi-nemet megszabaditá és átvezette országába, anyaszentegyházába, hogy ez által eljuthasson az ígéret földére, az örök boldogság hazájába, a mennyégbe, az ő szentséges hitét vallván és parancsolatait megtartván.

Az Isten-ember, Jézus, alig hogy visszatért mennyei szent Atyjának fénykörébe, az égbe, az apostolok már is elrendelék a husvétii nagy ünnepet, hogy isteni Mesterök dicsőségteljes átmenetelét a halálból az életre méltóképp megüljék. A husvét tehát az apostoloktól származván ránk, már csak imezen eredeténél fogva is megérdemli kegyeletes tiszteletünket. Az anyaszentegyház pedig, hogy ahhoz annál illőbb módon elkészüljünk, már az oly méltán nevezett nagyhétnek folyama alatt mindent, de mindent elkövet.

Nevezetesen virágvasárnapon Jézusnak örömköltés közt történt fényes bemenetelét Jerusalembé; nagy esütörtökön az apostolaival elköltött husvétii báránynak emléket, és egyszersmind ezen végvaesorája alkalmával irántunk tanusított véghetetlen szeretete megbecsülhetetlen zálogának elrendelését, vagyis az imádandó Oltárszentségnek, ugyis mint lelkünket az örök életre tápláló kegyességnek, szentségnek, ugyis mint az új-szövetség vérontás nélküli áldozatjának, a sz. mise-áldozatnak szerzését; nagypénteken kinszenvedését és halálát; nagyszombat és husvét napján pedig a halál országából való átköltözését ez életbe, azaz: dicsőségteljes föltámadását terjeszti

a legszivrehatóbb módon szemeink elé, hogy Üdvözítőnk iránt tartozó hálaérzetünknek szent tüzet lángra lobbantsa, és imádó tiszteletünket még inkább fölgulyaszsa.

Vajmi méltán teszi mindezt anyaszentegyházunk! Hisz Jézus föltámadásában valamint szent hitünk igazságának dönthetetlen bizonyítékát, ugyszintén saját halandó testünk egykoron leendő föltámadása boldogító reményének csalhatatlan zálogát is bírhatni Isten kegyelméből szerencsések vagyunk. Innen, bizonyára innen az a kitörő szent öröm, az a szokottnál nagyobb buzgalom és a hívőknek egész valóján előmlő gyönyör-érzetben olvadozó szent áhitat, melylyel eltelve, imádó hódolattal és hálával kísérik nagyszombaton körmenetileg az Oltári-szentségben testestől s lelkestől, istenséggével s emberiségével jelenlevő azon Ur Jézust, ki harmadnapon sirjából győztesen kikelvén, a halál semmivétető hatalmát mindörökre megtörte, és saját példájával megmutatta, hogy a koporsóban nem vész el végkép az emberi élet. Mert im ő az emberi életkor közepén szállt sirjába, de harmadnapon önnön erejéből dicsőségteljesen föltámadott! E hit sugallta tolla alá hazai költőink egyik jelesbikének eme szép szavakat:

Ragyogva kelt föl ő — a hős,

A bűn s halál felett,

Halálon váltva meg nekünk

Az örök életet.

Ő él, — s mint szikla vész között,

Hitünk szilárdon áll.

S szeretve hála-szárnyakon

Imánk az égbe száll.

S bizton reméljük: a halál

Ha minket sirba dönt,

Életre a föltámadás

Koránya felköszönt.“

Valóban „ünnepek ünnepe a husvét — ugy mond sz. Gergely — mert a földtől fölemel, hogy minket az örökkévalóságba áthelyezzen; és hogy annak a hit, remény és szeretet által már most örvendezzünk.“ Ugyan van-e a népek történetkönyvében esemény, mely Jézus föltámadásaénál emlékeztetre méltóbb és egyszersmind képesebb is volna mindenkit a szent hála, lelkesedés és szeretet érzelmeivel eltölteni, kinek fejében még hívő gondolat él, mellében pedig emberi és keresztényi szív dobog?

Oh szerencsétlen hitetlenek! a ti elfásult kebletek nem érezi a husvét szent örömeit, melyek minket a mindennapiság köréből kiragadnak. Pedig magatoktól tudhatnátok, hogy mennyire ragaszkodik az ember az élet-hez; de nem annyira, mint ti véltétek, a világ mulandó örömei- és javaiért, melyek az örök, maradandó jó után vágyó szívet betölteni ugysem képesek, hanem legfőképp azért, mert érezi, hogy ő egész valójában, lélek- és testre nézve egyiránt, halhatatlannak teremtették kezdetben. Mindaz tehát hatalmas és ellenállhatatlan benyomást gyakorol rá, mi őt azon hitben megerősíti, hogy a halálban nincs vége mindennek, s túl a síron is még életnek kell lenni, miként van is, mivelhogy Jézus föltámadása által a halált legyőzé s a sírgödörben levőknek is életet adott.

Épen nem esodálhatni hát, hogy a föltámadás szent estéjén, mihelyt az Isten szolgálja, a pap rákezdi: „Föltámadt Krisztus e napon.“ — a hullámzó néptömeg tuláradozó örömrésztében egeket verdeső szent lelkesedéssel énekl: „Alleluja! Hála legyen az Istennek!“ Ezen minden egyszerűsége mellett is annyira szívhez szóló ének rövid, de tartalomdus kifejezése abbéli erős hitünknek s a föltötti határtalan hálaörömünknek, hogy Jézus halottaiból föltámadván, dönthetetlen alapra fektetvé szent hitünk épületét, minélfogva jól tudhatjuk, hogy kinek s miért hiszünk és miért reméllünk egy örökké tartandó boldog életet, ha Isten segítségével tudnillik és a magunk iparkodásával rá érdemet teszünk. Nem, mi nem csalódhatunk, nem is csalódunk; mert bebizonyított történeti tény, hogy Jézus valóban föltámadott. Hisz különben miért szorultak volna a zsidók azon esztelen, hazug fogásra, hogy megvesztegetvén a Jézus koporsóját őriző katonákat, azt adák szájukba, mintha tudnillik azáltal, míg ők aludnának, a tanítványok Mesterök holtetémet éllopták? „A balgatagok alvókat hívtak bizonyúsággul, ugy mond szent Ágoston, holott ha az örök aludtak, miként tudhaták, hogy mit tettek a tanítványok — ők, az olyan annyira gyáva tanítványok, kik isteni Mesteröknek halála után azonnal elzárkoztak, nehogy valaki őket egybegyűlve találja?“ És ha csakugyan éllopták volna is az Ur tetemeit: miért hát hogy ezen vakmerőségökért soha, de soha kérdőre nem vonattak, holott oly annyiszor törvénytörésük elé huzozták őket? És aztán nem tudvalevő dolog-e, hogy a tanítványok annyira nem valának könnyen hívők és elámíthatók, miszerint csak is akkor adtak hitelt a szerzesztet terjengett hírek, miután, miként példánul a hitetlen Tamás, a tény valósága fölől szembeeső és kézzelfogható módon meggyőződtek, saját szemeikkel látván és kezeikkel tapintván az Urat, ki nekik számtalan ízben, bizonyos alkalommal pedig 500 főnyi sokaságnak is megjelent? Minek következtében a papok, írástudók és a magas tanács tagjai közül is többen az igazságának fejet hajtván, követőivé, keresztényekké lőnek. Az apostolok tehát Jézus föltámadásának örömhírét utóbb elterjesztvén, csak is olyasmi fölől tettek bizonyúságot, mi iránt saját szemeikkel előbb meggyőződtek; miért is nem csalódhattak. De csalókul sem tekintethetnek; mert ha ők koholák vala a föltámadás híret, azért csak is üldözést várhatának magukra. És ha hasznát láthatták volna is az olyatén kigondolásnak: valljon miként tudták a zsidók- és pogányokkal szemben bebizonyítani és velök elhíttetni Urunk föltámadását, ha ezen esodaesemény valósággal meg nem történt volna? Miként lehet megmagyarázni azon körülményt is, hogy azon esodahir elterjedtével a zsidók és pogányok mindinkább és minél számosabban elhagyják vallásfelekezetüket, és Jézus szentséges hitére térének, holott tanágazatai a mellett, hogy az ember testi kényének épen nincsenek inyére, dicsőség helyett csak is megvetetésre és mindennemű üldözésre taríthatának számot? Igen, miként lehet ezt megfogni, ha Jézus valóban föl nem támadott?

Annakokáért az apostolok valamint hogy nem csalódtak, meg nem csalódhattak: ugyszintén csalók sem lehetének, mihez képest Jézus valóban föltámadott, és így csakugyan Isten fia, vallása pedig isteni, melyet

hinnünk, vallanunk, és szerinte élnünk kell, ha hogy el-  
kárhozni nem akarunk. Az igazságot egy ideig homályba  
lehet ugyan borítani, de előlni sohasem. Innen van, hogy  
magának a hitetlenség zászlótartójának, Rousseauak lel-  
kéből is kitört ezen, különben vészterhes szellemű ira-  
taiban olvasható vallomás: „Socrates tettei, melyek  
iránt ki sem kételkedik, hasonlíthatlanul kevesebb hitel-  
lességgel bírnak, mintsem Jézuséi. Az evangélium —  
egy mond folytatólag — az igazságnak oly nagyszerű,  
oly leverő, annyira utánozhatlan ismertető-jeleit viseli  
magán, hogy az ő föltalálójának nagyobb bámulatba  
kellene ejteni az embert, hogysen magának a hősnek,  
tudnik Jézusnak, ki annak szerzője.“ A Sz. Ilona szige-  
tén elhunyt nagy fogoly, az egykor hatalmas császár, I.  
Napoleon pedig egy alkalommal, midőn a sanyaru fog-  
ságában önkénytesen osztozott tábormokainak egyike  
Jézus istenségét kétségbe hozná, ő meg annak azt  
bebizonyítaná és megmutatná, hogy Jézus és akár-  
mely más emberi teremtmény között egészen össze-  
hasonlító kapcsolat-pontra sehöl sem találhatni, ezek  
folytán így szólott: „Mily nagy az örvény az én mély-  
séges inségem és Krisztus istensége között, kit imádnak,  
szeretnek, dicsőítenek, és ki az egész világon él!“ Végre  
aztán a derekasan megleczkéztetethez fordulván, így  
zárta be előadását: „Ha ön meg nem fogja, hogy Krisz-  
tus Jézus Isten, úgy én akkor nem jól cselekedtem,  
midőn önt tábormokká tettem.“

Csodálhatni-e hát ezek után, hogy anyaszentegyhá-  
zunknak a husvét napjára rendelt sz. mise imái és minden  
részei szent örömtől és vigasságtól áradoznak? Csodálhat-  
ni-e, hogy a Krisztus sírját üresen talált szent asszonyok  
elbeszélését, valamint a történetileg annakutána mind-  
inkább valónak bizonyult tény szem előtt tartva, a bi-  
zonyosság teljes érzetében mondja: „Tudjuk, hogy  
Krisztus föltámadott valóban; győzelmes király te, légy  
irgalmas minékünk!“ Ámde ha áll az, miként nincs is  
különb, hogy Krisztus Jézus föltámadott, akkor a mi  
föltámadásunk iránt sem lehet kételkednünk. E kettő  
elválaszthatlan egymástól. Azért mondja sz. Pál: „Krisz-  
tus Urunk halottaiból föltámadott, tehát mi is föltáma-  
dunk; ha pedig a halottak föl nem támadnak, tehát  
Krisztus sem támadott föl“ (Kor. I. l. 15.). Üdvössé-  
günk elkezdője és végzője pedig, isteni Üdvözítőnk, e  
szavakkal biztosít minket: „Egykor mindnyájan, úgy  
mond, kik a koporsóban vannak, meghallják az Isten  
fiának szavát, és előjönnek, kik jót cselekedtek, az élet  
föltámadására, a kik pedig gonosz tettek, az ítéletnek  
föltámadására“ (János 5.).

Mi a világot polgárosítja; mi a bűn, tudatlanság és  
rabszolgaság éjjelében botorkáló emberiséget világos-  
ságra hozá; az a föltámadott Ur isteni hitének világa,  
melynek képeül szolgál azon fehér viasz, vastag s hosz-  
szu gyertya-szál, mely egy a többinél magasabb tartóra  
fűtve, husvétől áldozó-esütörtökig az oltár baloldalán  
fölláttatik és meggyújtatik. Szépen figyelmeztet ezen  
husvét gyertya lobogólángjával arra: hogy Jézus tanít-  
mányának világító szövetneke a tévelyt, az emberi elme  
minden homályát elűzi; hogy Jézus az út, melyen járva,  
el nem tévedünk. Ő a vezér, kinek zászlaja alatt saját  
testi kívánságaink, a világ csábításai és az ördög incesel-  
kedései ellen harezolva, bizonyos győzelmet remélhe-

tünk, s az örök boldog hazába juthatunk. Ő az igazság,  
melyet vallva, nem csalatkozhatunk... Zengedezzünk tehát  
vig Alleluját az Isten föltámadott bárányának. Ime Krisz-  
tus föltámadott: következésképp a halál nem vet örökre vé-  
get életünknek. Krisztus föltámadott: bizton remélhetjük  
tehát bűneink bocsánatát, ha az általa rendeltetett szent-  
ségekkel kellőképen élünk. Krisztus föltámadott: tehát  
nem a vakeset, a sors, a szerencse vagy szerencsétlenség,  
hanem Isten bölcs gondviselése intézi életünk folyását.  
Ah, mily éltető e remény, melyet Jézus föltámadása be-  
lénk olt!... E remény az erkölcs sikamlós útján, termé-  
szetesen saját igyekezetünk mellett, visszatartóztat a  
megeséstől; a földi élet soknemű bajai közt megvigasztal;  
életünk visszas körülményeiben megóv a kétségbe-  
eséstől; halálunk óráján pedig, midőn majd végharcot  
harezolandunk, neki bátorít, egy szebb jövő, egy örökké  
tartandó boldog élet örömeinek előérzetét támasztván  
föl bennünk. „Halhatatlan életünknek e reménye, miként  
jól mondja szent Ágoston, halandó életünknek élete.“

„Áldjuk azért — szent Péterrel — az Istent, a mi  
Urunk Jézus Krisztusnak Atyját, ki az ő nagy irgalmas-  
sága szerint ujonnan szült minket élő reménységre a Jé-  
zus Krisztusnak halottaiból való föltámadása által, egy el  
nem vehető, egy meg nem fertőztethető, egy el nem her-  
vadható örökségre, mely mennyégben nekünk tartatik!“  
(Pét. I. l. 1, 3.). — Mivel pedig e mulandó élet azon ut,  
mely rendeltetésünk helyére vezet; és mivel kétféle a  
föltámadás, és így az örök élet is, boldog tudnik és  
boldogtalan: annakokáért Jézus szentséges tanítása sze-  
rint igyekezzünk élni, haljunk meg ez életben a bűnek,  
hogy egykor föltámadván, örvendhesünk az örök bol-  
dog életnek.

Devies József.

### Husvét gondolatok.

Megdermedt a föld a sok bűn alatt,  
Nem mozdult mint egy tetszhalott;  
Az Isten szent kegyelmének sugára,  
Kellett, hogy megfagyott keblét bejárja,  
S e kegyesugár keblébe elhatott.

Éledni kezdett . . . vére fölhevült,  
Érzette már, hogy újra él;  
De szunnyadt még s csak későn jött észére,  
Midőn már árként hullott szive vére, —  
Midőn Jézusból folyt a vér!

A zöldülő olajfák szent hegye  
Egy kész sirt rejtett oldalán;  
A hegy merészen égbe domborúla,  
Miként ha a föld megnyílt keble volna  
S egy mély sebet mutatna tán!

Sziklás keblében egy holt szív vala:  
Hisz Jézus a sír-mélyre szállt,  
Hogy élte fáradalma ott pihenje,  
S újult erővel földobogjon égbe,  
Halálban győzven a halált.

De mig ott volt, a vén irástudók  
Lezárták a Mindentudót,  
Peesétet tőnek a szent sirnyilásra;

Mert féltek tán, bogy elbeszéli ajka,  
Mít a bűn vad lelkükre rótt!...

Nem dobogott a föld átszűrt szive,  
Sziklás kebel fogadta be.  
Eltűnt a földnek piros arcvirága,  
A nap rózsája bús homályba szálla,  
Kihalt a szív s föld élete.

De Isten egy dicső csodát mivelt:  
Föléleszté a föld szivét,  
Föléledt Jézus és szerelme lángja  
Uj életet öntött a kiholt világba,  
A nem rég holt szív s keble... élt.

Megrendült éledése perciben,  
Talán örömtől reszketett?  
Vagy a kebel csak hullámát vetette,  
A föltámadt Jézusnak elrebegve  
Az első hő üdvözlöt?

\* \* \*  
Örömsugárban úszik a világ,  
A halhatatlan Jézus él!  
Piroslik a föld a tavasz-korányban,  
Minden tagjában uj életerő van,  
Arézán az élet pirja kél.

De ah! mit ér, ha örvend a világ,  
Ha kebleinkben nincs erény?  
Mít ér, ha ajkunk hangosan kiáltja:  
Föltámadt Jézus, a világ világa! —  
E szent s nagy ünnep reggelén:

Ha kebleinkben Jézus nincs jelen,  
S ott nem találkozunk vele,  
Csak a véték- s a lelkiismerettel,  
Mely, mint sirnál az angyal, így sohajt fel:  
„Nincs itt Jézus!... csak a helye...?”

Sebők László.

### A vad leány.

— Beszély. Folytatás. —

#### II.

— Pajtikám! te itt vigyázz a paplak fölötti hegyen,  
én a Berdón nézek addig szét, s ha tüzet látsz onnan,  
siess segítségemre.

Ezzel kezét szorított a két ifju, s elváltak egymástól.  
Markó azon ösvényen, mely a Kis-Hizsára vezet, némán  
haladott fel, s csak ott, hol a két mértföldnyi vízvezeték  
van, pihente ki fárzsalmait. Végig nézett itt a tekervényes  
hegysor magas oldalain, elmélázva a csodaművön,  
melyet oda 1560-ban Thurzó György 25 hegyi alaguton  
át alkotott. Utóbb, midőn a Papesorgóhoz közeledett,  
fájdalmas sohajtozást hallott, mint mikor a lány  
szellő panaszos fohásza nyugdéesel a hervadt leveleknek  
öszü enyészete fölött. Figyelmes lőn erre, s mit kelle lát-  
nia? ... Egy férfi, kit a derengő homályban föl nem  
ismerhetett, magas kőszirten állva, épen hurkot vetett  
nyakára, hogy felkösse azt egy tölgynek ágára, mely ott  
föléje borult. Ugy elborzadt erre, hogy majd elordítá  
magát; de azon perczen már térdeire roskadt a férfi,  
s remegve sohajtozá: „Isten, te örök szeretet! ne hagj

el, mert nagyon szenvedek, s nem bírok szivemmel. Oh  
nézz könyeimre, szivem e hü szavaira, s irgalmazz nekem!  
... Ezt keserves zokogás követte.

— Ejh, kántor ur! — rivallá most az oda rohant  
suhancz. — Tudom, hogy sokat dörög-morog vén neje, de  
nem olyan- e már ő, mint a sir-kóró? A türelem rózsát  
terem. Legalább, ha meghal, majd karjaiba hozza Nász-  
táztit. . .

A kántor erre, mintha csak mennykő csapta volna,  
elképedt; míg a ficzkó, sejtven baját, hirtelen vizet nyuj-  
tott neki a mellettök zugó csorgóból.

— Menjünk haza, kántor ur! — mondá most a  
szánakozó fiu. — Ki kell nyugodnia magát.

— Nem, öcsém! haza nem megyek; inkább itt halok  
meg, hol az Isten irgalma megőrzött a legborzasztóbb  
büntől.

— Nem értem — mondá a bámuló ifju.

— Öcsém! jelenetet láttam, mint egy fehér fátyolba  
burkolt nőt sugárzó, de szelid arcczal ama sziklatetón, a  
mint életemnek véget akartam vetni. Szótlán, de angyali  
nyájassággal terjeszté felém karjait, mintha mondotta  
volna: „Ne légy gyáva! miért nem tudsz tűrni s na-  
gyobb lenni sorsodnál?” Ki volt ő, azt nem tudom; tán  
őrangyalom, mert tüstént, mihelyt térdre borultam, el-  
tűnt, mint a lenge köd.

— Tudja mit, kántor ur?! — mondá az ifju — én  
mindezen nem csodálkozom. Tán hallotta, vagy látta is  
azon hat füles tallért, melyet itt lelt a szén-mérőnek,  
Pohl Ignác urnak kis leánya. Szegényke, hogy megré-  
mült, midőn egy ősz ember, kulcsokat rázva kezében,  
integtetett neki, hogy kövesse. A leányka elszaladt, kor-  
sóját is a csorgón hagyta; s most hasztalan lesik, az  
öreg többé meg nem jelent, hogy a pénz-pinczét megmu-  
tassa.

Ezzel némán mentek tovább, fel a csorgó forrásá-  
hoz; hol tüzet rakván, mellé heveredtek. Itt csevegtek  
aztán a hűvös, de száraz novemberi légen majd egész  
éjfélig. Ekkor a Berdóról éles süvöltés csapott át, mire  
Markó távozott.

Most a kántor átadva magát bánatának, elgondol-  
kozott sorsa fölött. Hanyatt dőlt erre, ég felé emelvén  
kezeit, és busan sohajtozá: Istenem! nyugók fájdalomim-  
ban; de benned bízom, mert könyörölsz te, a kin kö-  
nyörülni akarsz.

Erre rögtön lány suhogás érinté füleit, s egy férfi  
állott meg előtte, ősz mint a téli hó, és hosszú fehér-sza-  
kállu mint a zuzmarás idő.

— Ki vagy, uram? — rebegé a megborzadt kántor.

— Ne kérdezz! — felelé a tisztes agg — hanem  
ádd az egek Urát, ki irgalmasságot cselekedett ma veled.

— De, uram! ... te szivembe látsz ... ki vagy?  
Igaz, te szent s én egy bűnös vagyok; de bocsáss meg,  
mert szivben és hitben soha nem tagadám Istenemet.

— S ki tagadhatná az Istent? — kérdé szomoruan  
az agg. — Előtte olyan a világ, mint a harmat-csepp, mely  
a földre hull s elenyészik. Nem is örültekhez van szóm,  
sem a barmokhoz, kik tudományon hízta s esztelen-  
kednek, hogy fölvilágosítsák az utat, de csak azt, mely  
— pokolba vezet. Mert liheti-e józan eszü, hogy az oko-  
zat ok nélkül, az óra órás nélkül, a fazék annak készi-  
tője nélkül létrejölessen? A böles kevésből is sokat ért.

— Uram! — hebegé a kántor — az ámitja az embert, hogy az Istent még soha senki sem látta.

— Nem is láthatja őt halandó — sohajtá az ósz — mert bölcs Aristotelesként is ő nem anyag, hanem szellem, egy teremtetlen s megvizsgálhatlan lény. S miként kívánhatja a szem, hogy Istent lássa, midőn magát sem látja? Avagy látjuk-e a mágnes erejét, mely irányt ad a hajósoknak s tájékoztatja föld alatt is a bányákban az embert? Mindamellettt csak űrült tagadhatná annak lételet. Az Isten, mondá bölcs Socrates, eléggé láthatóvá teszi magát csodaműveivel. Műve előttünk áll, de a művész háttérbe vonult.

Itt a szelid arczu öreg megragadván lantját, mely válláról csüggött le, remegő hangon zengé Isten dicsősítését; mire a kántor is könyveket hullatott.

— Oh uram! — zokogá a kántor — hiszen minden hirdeti, az ég és föld, nem csak Isten létét, de az ő hatalmát és bölcsességét is.

— Ugy van! — hangzott a válasz. — Az egész világ, ez a nagy természet az ész csodája s egy főséges gondolat. A rendet benne már Zaleucus is bámulta. Itt mindent egy nagy eszme vezet; minden összhangzásban van, minden okok és törvények szerint intéztetik azonegy célra, hogy az embernek minden hasznára s kényelmére lehessen. S lehet-e rend rendező nélkül, eszme és cél tervező ész nélkül, gondolat és terv gondolkodó nélkül, okok és törvények szabályozó hatalom s bölcsesség nélkül, s így a világegyetemnek összhangzása egy bölcs alkotó nélkül? Egy szép és pompás ház, hol minden csinos, művészi, rendes s kényelemre épült, lehet-e építő nélkül?... S ki látott hadsereget, hol minden rendben, czélszerűen, zavar nélkül mozog, hogy abban egy rendező s tervező ész föl ne ismerne, habár nem látja is vezérét? Csak egy hitvány virág is a 80 ezerféle növényekből, egy pillangó a 160 ezerféle állatokból oly bölcseségre mutat, mely előtt porba kell omolnia minden emberi észnek! S hát a csillagok seregei, a fenkeringő világtestek, melyek egymás utját átszelik, s mint egy bámulatos óramű, egymást még sem zavarják, oly rohammal, mint a ragyogó nap, mely naponkint világesoportjával 834 ezer mértföldet fut meg! Itt el kell némulnia az emberi nyelvnek; mert szédül elménk a határtalan értelem előtt, s csak azt mondhatjuk: Isten! ki hasonlít hozzád?

— Oh uram! — sohajtá a kántor — de az ember még sem lát tovább az orránál.

— Lát biz az, ha akar — viszonzá az agg — defüjdalom, Caesarként csak azt hiszszük szívesen, a mit akarunk. Ime Voltaire is megvallá, hogy a természetben mindenütt cél-egység nyilvánul; czélt pedig csak ész tud gondolni.

Most a Sztrintura-szoros felől el-elhaló jajok reszkettek át a légen, és megint esend lön.

— S azt véled, uram! — kérdé újra a remegő kántor — hogy nincs vakeset?

— Vakeset?!... s mi az?... egy értelem nélküli szó és semmi. Mert ok nélkül nincs, nem is lehet semmi: ez a bölcsészet szava. A mi váratlan s meglepő, még nem vakeset, csak hogy oka rejtett. Vakeset nincs, az semmi. — S valljon e semmi volna-e alkotója a legmagasztosabb eszmének, tervnek, gondolatnak, rendnek,

azélnak, az okok és törvények összhangzásának? Valóban neveltség!

— Meg nem foghatom, uram! — folytató a szorongó kántor — hogy lehet az Isten kezdetnélküli és örök?

— Elhiszem! — válaszoló az agg — mert ki is meríthetné parányi markába a tenger-vizek töméntelenségét? S ez még semmi a határtalanhoz képest. Az ember korlátolt eszü; sokat nem képes megmagyarázni elménk, a miknek létét még sem tagadhatjuk. Azért, ha föl nem foghatjuk is, tagadhatlan az, hogy kezdet nélkül kell lennie az Istennek; mert ha ő nem létezett öröktől fogva, akkor azt kellene állitanunk, hogy a semmi teremtett mindent. Már pedig nem űrültség volna-e ezt hinni?...

— S a természet, ez a szép világmindenség, nem öröklétü-e? — kérdé sápadozva a kántor.

— A természet?!... s mi az a természet?... Csak üres szó, mint Voltaire is megvallá; mert minden művészet, minden mestermű a világegyetemben; a mű pedig művészt föltételez. S nem fonákság-e hinni, hogy minden örök a világon, minden önlétü, a buta por is, s csak az Isten nem lehet öröktől való? Látszik innen, hogy nem lehet istentagadó még az istentagadó sem; mert az is a földet, a port, a buta, gépies anyagi erőt, vagyis a természetet isteníti a teremtetlen alkotó szellem helyett. S hát az otromba föld s annak öntudatlan ereje-e az élet és értelem ősforrása?... Ezt csak a bálványzó hindu mondhatná, ki Buddhában a természetet isteníti. A világ nem örök, a természet nem önlétü, mert nem bírja magában sem az ember lét-okát, ki nem nőtt a földből gombaként, sem hatása egyéb okait. Szóval: a mi romlandó, az nem lehet örök.

— S miért volna romlandó a világ? — tudakozá félénken a kántor.

— Nézz körül e nagy világon — mondá dicsőülten az agg — s lásd, hogy itt minden örök változásnak van kitéve Xenophanesként is. Beomlott a nagy Ararát, ledőlnek a bércek is, elsülyedtek már hegyek s tartományok a tenger alá. Ott a hannoverai Dollár-tó, hol karácson éjén, 1279-ben 150 helység merült el 50 ezer emberrel. Ott hazánkban a Fertő tava; ennek helyén egykor, II. András király korában, öt falut nyelt el a föld-rengés, ugymint Feketetót, Tócsát, Jakabfalvát, Sár- és Kendervölgyet. Így járt Sodoma is, Krisztus előtt 1897 évvel várostársaival együtt; így Herculanium és Pompeji 79 évvel Kr. után. Így két azori sziget 1638- és 1720-ban stb., hogy ne említsem az őskor rengetegeit, melyek a föld gyomrába szakadtak, s ott kőszénné váltak. Romlandó a világ, rongálja azt most is 500 tüzokádó. Azért Cuvier is, e hírneves természetbuvár azt mondja: „Nincs e földön semmi örök, mert mind a föld gyomrában, mind annak felületén minden arra mutat, hogy egykor kezdete volt, és vége lesz.“ — S mikor volt kezdete?... az mitsem dönt; kezdete volt, ha ezredekekkel előbb is. De hogy nem örök, az tagadhatatlan, mert dűledez.

— De, uram! — mondá igézetten a kántor — hát ha csak a föld kérgét dulja e változás, míg valósága változatlan, miután egyik rész romlása a másiknak ad életet!

— Bármely változás is togyatkozásnak a jele —

felelé az agg — miként, ha változik a világosság, már homályt okoz. S lehet-e az az örök lényben, a végtelen tökélyben, hogy fogyatkozásnak legyen kitéve, ki sem jobbá, sem rosszabbá nem változhatik? A mi mindig másként van, és lehet, nem is marad az olyan, a milyen volt, s nem fog olyan lenni, a mi most. Lehet-e hát örök-töli e világ? ... Azt mondja Zoroaszter böles is: a mi romlásra alkalmas, miként a világ, nem létezhetett mindig, hanem teremtett. S így a természetén kívül kell lennie egy változhatlan örök lénynek, ki a haldokló természet még az enyészet romjain is fentartja, s a ki az első dolgokat, miknek romjain épült e világ, teremtette.

Az agg erre, mint az enyésző pára, halkan elvonult, s egészen eltűnt, miként azt a kántor maga beszélte otthon övéinek. — E történet, saját véleményem szerint, csak a töprengő lelkismeret képzelődése lehetett, a mellett, hogy a hit védokai mind igazak és szentek.

Végre elszenderült a kántor, nehéz álom nyomta le pilláit, s feledett mindent, a mi gyöttré lelkét. Oh mily édes is az álom a keservek örömpohara után! De ő most sem nyughatott, gonosz szelleme felriasztá. A tűz már alig pislogott előtte, midőn egy félmeztelen, zilált haju nő, mintegy pokoli szörny, iszonyu sikoltozás közt, lármá- és vad kacajjal megragadta lábainál fogva s a tűzön át kezdte vonszolni. A rémült kántor, alig tudván mi történik vele, lerugta lábairól a rémet, s dühösen föl-pattanva, úgy esapott egy tüzes üszköt utána, hogy az ezeryni szikrát szórva repült szét a levegőben. Ezt a bokrok közül éles sikoltás követte, azt ordítván gyermeki hangon: ne bántsd a nényt! ... Most a kántor, rettentő dühvel e hang után rohant; de a sűrű bokrok és a sötétség mindent elnyeltek előtte.

E perczben alant, a kormos fatoronyban, megszólaltak a harangok. Tűz van! ... tűz van! ... ég a Berdóbércz! — kiáltozó az éj-őr. S futott mindenki roppant lármá között a meggyuladt rengetegbe. — Itt ez gyakran történik, főleg száraz őszen, mikor a lehullott levelek néhol majd térdig érnek; s ha nem vigyáz a tüzet-rakó, rögtön lángba boríthatja a hegységet.

(Folyt. követk.)

E. L.

### Városi levelek.

#### XXIX.

„A világ nagy nyitott könyv — forgatom;  
Mi szép lehet, ki írta? — gondolom;  
Mi böles, hogy mindent így elrendezé!  
Gyönyörben árad a néző szeme.” Talabér.

**Pécs.** — Vegyes gondolatok. — Hold-változás. — Golyó és pokol. — Hány óra? — Sz. Fülöp elve. — Öröm s üveg-födél. — Háladatoság és utmutató. — Madár s ellenség. — Az üdvösség gyümölcsei. — Szent Izidor és Deicola. —

Hol is kezdjem? ... Igaz:

Tudod-e mire int bennünket a hold fogyta és ujulása? — Fogyatkozzál meg a roszbán, ujulj a jóban!

Ha a golyó kiment a puskából, annak nem lehet többé irányt adni: egy meggondolatlanul kiejtett szó következménye nem tőled függ.

Vallásgunyoló! ne tréfázz a pokollal: a ki tüzzel játszik, elégeti magát.

Midőn egy jámbor apáczától kérdezték: hány óra? rendszeren azt felelé: épen most van azon óra, hogy Istent teljes szívből lehet szeretni.

Neri sz. Fülöp a keresztény élet alapjául ezen elvet állítá föl:

Megvetni a világot.  
Senkit embertársai közül meg nem vetni.  
Megvetni önmagát.  
Megvetni a megvetést.

Az örömöket az Isten adja: a szenvedéseknek többnyire magunk vagyunk okai.

A kinek üveg-födélé van (pedig ki van a nélkül?): az ne dobjon mások födelére követ.

A háladatos emberek hasonlitanak a buja földhöz: többet adnak vissza, mint a mennyi bele vettetett.

Némely böles hasonlít az utmutatóhoz: másoknak mutatja az utat, maga pedig egy helyen marad.

A madár gátoltatik repülésében, ha csak egy lábával függ a czérna-szálon: a lélek egy bűn által is akadályoztatik szabad menetében.

A ki senkit meg nem bánt, és mégis ellenei vannak: az nem mindennapi ember.

A föld gyümölcsöt terem az ég világa s nedve által: úgy mi üdvösségünket eszközöljük az isteni malaszt és szabad akaratunk által.

Szent Izidor többnyire sirt, és midőn okát tudakolták, azt felelé: ha látom a feszületet, és bűneinkre gondolok, kell sirnom.

Deicola pedig rendszeren nevetett, és az őt csodálkozóinak azt mondá: nevetem, hogy senki sem tudja elrabolni tőlem Jézusomat!

Mendlik Ágoston.

### Erdődi szólólevelek.

#### III.

Mózes írja a Teremtés könyvében, hogy miután Isten a számtalan csuszó-mászó, repülő, uszó és négylábu állatokat megteremté, utoljára alkotá az embert. Az állatokat a legégyyszerűbb módon teremté; de az ember alkotásához nagyszerű módon fogott az Úr Isten, így kezdvén munkáját: „Alkossunk már most embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra, ki uralkodjék a tengerek halain és az égi madarakon és oktalan állatokon, és az egész földön és minden csuszó-mászó állaton, mely mozog a földön.” S midőn a Teremtő az ember testét agyagból megalkotá, lehajolt hozzá, rá lélekzett s halhatatlan lelkét lehelt bele. „És teremté Isten az embert a maga képére, az Isten képére teremté őt.” Az ember tehát közvetlenül Istentől vevé lelkét, s valamint az Isten maga, úgy az ember lelke is halhatatlan; az ember pedig látható arczépe a láthatatlan Istennek. Mily nagy kiváltság, mely fényes méltóság! Isten az embert észszel, értelemmel, emlékező, ítélő tehetséggel ruházta fel s „csak egy kicsivel tette őtet kisebbé az angyaloknál, di-csőséggel s tisztelettel koronázta meg őt.” Azonban e dics- és tiszteletteljes koszoruját sárba tapodja az iszákos ember s magát állatok sorába alacsonyítja le. Sőt, ha Aesopus apó az oktalan állatokat voksolásra hívá össze: valljon melyik osztálya az állatoknak fogadná nyájába az iszákos embert? Talán a rüfögő állatok? Aligha; hisz bármennyire falánk legyen is az efféle állat, ha egyszer a jóllakásig evett-ivott, taláhatunk eljéle pástétomot, kínálhatjuk a legjobb moslékkal, se nem eszik, se nem iszik többet, mint a mennyit természete megbír. Egyedül az iszákos ember az, kinek soh' sem elég: ő már ittas, de azért újra meg újra iszik s durva erőszakot követ el öntermészetén. ... A rest embert a hangyákhoz vagy a méhekhez szoktuk utasítani, hogy tőlük szorgalmat tanuljon: hát az iszákost ugyan melyik állathoz utasítsuk iskolába? O a ló-, ökör-, sertéstől is tanulhatna. Az iszákos ember ennél fogva még az oktalan állaton is túl tesz e részben. Jól mondja Origines atya, hogy a részegség az embert fenevaddá változtatja.

Nézzük csak közelebbről az ittas embert. Bősz orosz-lánként neki rohan mindennek, mi útjában áll. A legelső stadium ugyan borivás mellett a barátkozás. Ha ezzel a mulatság be is fejeztetnék, nem is lehetne semmi kifogás; de a mint a poharak sűrűbben keringenek, következik a megszólás. A nyelv

megered, szapulják az embert a legesipősebb luggal, még csak a papnak is kijut ilyenkor. Mert valamiut a bor, midőn forr, fölszínre hozza a fenéken lappangott seprűt: úgy lövelli az ittas ember szíve is egy kis tűzokádó gyanánt mindazon ocsmányságot ki, mi eddigelő benne rejlett s gondosan eltakartott. Hja! in vino veritas, borban az igazság! Bortól ázótan olyasmit is kilocsog az ember, mit józan állapotában kimondani áttallana, nem merne; s hogy részegen kimondta, kijózanodván, sokszor meg is bánja. Így a bor a legjobb vallató. Ne higyük azért a részeg embernek? Dehogyan! Mi józan korában a szívéen van, részeg korában a nyelve hegyén s kiköpi. Utóbb az ivó-kompanya hősei egymás hajába is kapnak, tán a bornak azon sajátjánál fogva, mely szerint az legelsőben is a főbe szokik; s olykor derekasan el is fésülük egymást. Végül, midőn bortól bevültlen felduzzad az ér s az ereken sebes-vágtatva kering a vér s a bőr alatt többé meg nem fér, erét is vágnak egymáson beretva nélkül; ilyenkor a beretvának bot vagy fűtykös a párja. Nem hiában festették a régiak Bacchust, a bor istenét, dobbal kezében és szarvakkal a fején; a dob a pletykának, megszólásnak, házsártoskodásnak, a szarvak pedig az öklözésnek, verekedésnek, vérengzésnek levén jelképei. Hátha még, per non putarem, azon éjjelre haza tántorog a komé s nem az utza árkában fogad magának ingyen-szállást: jaj nektek gyermekek, jaj neked feleség! ekkor te iszod meg az utolsó, de keserű levét! Jól mondja a Példabeszédek könyve: „A részegség háborúságot okoz” (20. 1.).

Az iszákos ember nem zsenirozza magát senki fia előtt semminemű ocsmányságtól; pataként omlik szájából a galádság. Hát förtelmes tetteinek ki ohajtana tanuja lenni? Hisz meg van írva, hogy a részegség a fajtalanságnak szülőanyja: „bujálkodó dolog a bor” (Példabeszédek könyve 20. 1.). Az iszákos ember minden bizonynyal fajtalan is; iszákosság s fajtalanság elváhatlan testvérpár. Iszákos és tiszta életű ritka, mint a fekete hattyu, vagy a fehér holló. A megáradó patak gátat tör s iszapot hagy maga után: a sok ital is áttöri az erkölcsiségnek védbástyáit, s rést nyit a test mindennemű vékes kívánságainak. Semmi sem oly szent, oly magasztos, mit az iszákos meggyaláznai, beiszapolni képes ne volna. Ninesene példánk arra nézve, hogy az ittas ember Isten ő szent Fölségét, Teremtőjét is káromolja? Emberhez illő tettek-e ezek? hol van itt nyoma az emberi ész uralmának, az emberi méltóságnak? Nem merő állatiaság, sőt még ennél is alábbvaló valami ez? — Tiberius császár egyik részeges praetorjának, ki dorbézolása s kiesapongásai következtében véginségre jutott, azt mondá élezesen: „Későn ébredtél föl!” — E megjegyzés igen helves volt; mert azon ember, ki a bor mértékletlen ivására adja magát, lélek nélkül él, sőt nem is él, veszélyes álmat alszik — élőhalott!

Ne is higye senki, mintha a részeges ember csak akkor vesztene esztét, midőn részeg; végül akkor sem veheti az észnek hasznát, ha különben józan. A tapasztalás bizonyítja ugyanis, hogy az ilyen embernek végkép megtompul az esze s nines kovács, mely azt többé megadóldhatná; pörölylyel sem verhetni annak valamit a fejébe, úgy hogy végre sem valamit magának megjegyezni, sem rendesen gondolkodni, sem helyesen itélni nem képes. Elitta az esztét — szokták a részegesről mondani. Kimerült végnapjaiban lidérezek s boszorkányok nyugtalanítják lételetét, nem levén képes a valót a képzelődéstől megkülönböztetni.

Már most itéld meg magad atyámfia: vajllon nem szégyenletes dolog-e, az embernek magát esztétől megfösztanai s az oktan állapotok sorába lealázni, sőt még azoknál is mélyebben lesülyedni? Nem alávaló dolog-e, önvétke által oly állapotba jutni, melyben kész az ember a fajtalanság és kiesapongás minden nemeire? . . . Ily ocsmány dolog levén a részegség a pogány laedaemoniaiak rabszolgáikat szokták volt annak idejében lerészegíteni, hogy fiaikkal a részegséget nézletlanilag megutáltassák.

Hát te, keresztény atyámfia! hogy fogod az itélet nagy napján Istennek borkő- és seprűvel bemocsokolt arczképét, saját lelkedet, Teremtődnek bemutatni?

Szutor Gáspár, kádármester.

## Katholikus hitélet.

**Katymár**, martius 19. D. a J. K.! Hitideg korunkban nines s nem is lehet egy igaz hívőre nézve magasztos jelenet s szellemibb élvezet, mint az egyszerű falusi hitélet mozzanatainak figyelemmel kísérése. Csak itt talál még a vallásos kebel az elmúlt és folyamatban levő események rémbarczai közt némi enyhületet s örömet. Itt fejledez legeredetibb tisztaságában azon hit, melyet az Üdvözítő az emberi-nem boldogítására mennyből hozott. Katymár tiszta ker. katolikus lakói is tán ép azért őrizhették meg hitüket szenytelenül, mert a mindent megmérgező korszellem telegraphjaitól, a városoktól távolabb jutott. Nem is irigyeljük nektek, városi hitrokonok! hogy ti divatos öltönyökben jártok, újságokat olvastok, színházba s tánczvigalmakba járhattok s magatokat fölvilágosodottnak tartjátok. A mi egyszerű öltönyeink megelégedett lelkületünkéről kezkeskednek; nekünk nines egyéb újságunk, mint a mit a szöszékről hallunk, ez előttünk mindig új skedves; színházunk a templom, ide mindennap eljárnak; tánczvigalmunk a családi-kör szentélye, hol boldogság honol. Hitünket megőriztük keblünkben, s ezzel mindentünk van, ez minmagunknál is nagyobbakká tesz bennünket. — De vannak nagylelkű kegyuraink is, kik a hitéletet köztünk bőkezűségök által éleszteti el nem mulasztják. Negas borsodi és katymári Latinovics János és Illés urak felejthetlen édes anyjok, mélt. báró Gerambel Etelek asszonyság szomorú halála után alig vevék által a kegyuri jogokat, az ezekkel járó terheket is azonnal örökségül ismerték el. A templom ódon fedele kijavitva, belseje kimeszelve és egészen helyrehozva. A szebbnél szebb miseruhák száma két tömött selyem szövött darabbal szaporodott. A tanoncok régi elrongyolt lobogója helyén egy új s pompás ékeskedik templomunkban. Mindez három rövid hó alatt történt. A föltár legközelebb új gyertyatartókat nyerend. Tervben van még a plebániának új-böli befedeztetése. — Egy kiáltó szükségünk mindemellett még sem hiányzik. Sajnosan tapasztaljuk, hogy kalváriánk, melynek tökéje már megvolna, még eddig csak jámbor ohaj. Vajha ebből sovár kívánatunk is minél előbb teljesülne!

P e á n i e h J.

**Nagy-Ölved**, martius 10-kén. Magasztos ünnepélyről jövök. Mindig magasztos, szívet s lelket emelő ünnepély egy újonnan fölszentelt pap első sz. miséje. Én az új-miséás papot úgy tekintem, mint az anyaszentegyház terebélyes fájának ágain levő egyik virágot, mely teljesen kinyílt akkor, midőn áldozári méltóságra emeltetve, első szent miséjét mondja. Valljon e virágból lesz-e és milyen gyümölcs lesz? az az Isten kezében van, „mert nálam nélkül mit sem tehetek” — mondja az Ur. Ily virág az anyaszentegyház nagy fáján nt. Szilaveczy János Ur, ki szülőföldje iránti szeretettől indíttatva, Kuralon, születése helyén, Nagy-Ölvedhez tartozó főkegyházban tartotta első szent miséjét; mi annál nevezetesebb, mert ember-emlékezet óta e faluban ily ünnepély nem volt. Dacára a nem kedvező időnek, igen számosan jöttek a szomszéd helységekből is az ünnepélyre. Nt. Bartosik János, nagy-ölvedi káplán ur tartotta a szent beszédet, kiemelve a szent misé-áldozat felségét, majd azután megmutatva méltóságát annak is, ki az áldozat bemutatására hivatott az Istenről. Szent beszéd után következett a sz. mise; elvégre az újmisés áldást adott mindnyájunkra. Megható volt látni a jelenvolt hívek megilletődését akkor, midőn újmisésünk nevelési gondokban megöszült édes anyját megáldotta, szeretett testvéreit s mindnyájunkat az Isten szent oltalmába ajánlván. Engedje Isten, hogy azon áldások, melyeket az újmisés ránk lekönnyörgött az Istenről, órára is omoljanak; hogy szent hivatását e nehéz időben szentül és hathatósan teljesítse, s élte végén mondhaszák valaha hívei: „mindeneket jól cselekedett;” az Ur pedig, kinek szolgája, így szóljon: „Örülj hív szolgám! — menj be Urad örömébe!”

K. J.

## Különfelek.

— Az egri szegények intézetének és az ezzel egybekapcsolt női kórháznak t. Daubrova Ignác orvostudor ur által közölt ismertetése kiegészítésül az „Egri Értesítő”ben egy

férfiúról tétetik említés, ki ezen intézet körül szintén önzés nélkül és szép sikerrel működött; s ez ft. S z a i e z Antal ez. kanonok ur, Eger városa plebánosa. Ezen derék lelkész 1857-dik évben a szenvedő emberiség javát oly igen lelkén hordozó érsek ur ő kegyelmessége által az intézetnek czélszerű átalakításával s fölszerelésével megbízván, e czélra s általában az intézet javára kegyes adakozásokat gyűjtött. Két évig tartott a gyűjtés; mely idő alatt a nemeslelkű plebános az egész várost személyesen bejárta, minden házba benyitott, s ezen czélra 2571 pengőforintot s ezenfelül különféle ágyneműeket szedett össze; ő maga pedig sok lelmi-szert adományozott a már akkor várva várt irgalmas-nének részére; valamint nappali, hálószobáikat s éttermeket saját költségén kifestetö. (Egri Ért.)

— Egri érsek ő excellentiája f. hó 21-kéről egyházmegyéje papságához intézett körlevelében meghagyni méltóztattott: miszerint jövő hó 7-én (husvét utáni első vasárnap) minden plebániái s kolostori templomban ünnepélyes isteni-tisztelet tartassék, és a hívek is fölszözlittassanak, hogy imáikat az egyházzal egyesítve, valamint ez alkalommal, ugy az országgyűlés egész ideje alatt buzgón kérjék a nemzetek sorsát intéző mindenható Istent, hogy a nemzet képviselői a haza fölvirulására s a közboldogság és családí jólét előmozdítására törekvő fáradozásait méltó siker koronázza. — Hasonló intézkedés történt Peitler Antal váci püspök ő méltósága részéről is egyházmegyéjében.

— Megjelent folyó 1861-ik évre a kaloesai érsekmege N é v k ö n y v e, mely szerint a 3 fő- és 10 alesperességben van 105 plebánia, 417,295 l. sz. katolikus, 8189 g. sz. katolikus, 39 örmény, 119,420 görög nem-egyesült, 57,300 ágostai hitvallásu, 38,825 helvét hitvallásu, 15,526 izraelita, 43,447 iskolás; összesen: 656,594 lélek. Az érsekmegei áldozárok száma 247, a növendékpapoké 43, a szerzeteseké 75, apácáké 13. — A magyar nyelv tisztán 41, a német nyelv 19, az illyr nyelv 4, a magyar némettel vegyest 11, illyrel vegyest 10, némettel és illyrel vegyest 16, a német illyrel vegyest 2, a szláv nyelv magyarral vegyest 1, az örmény nyelv 1 plebániában használtatik.

— Első aprilisi történet. Fájdalom! még kórunkban is itt-ott találkozunk, kik kárhuzatos szokásból nem áttalanak első aprilist járni embertársaikkal s őket nevetés tárgyává tenni. Egy erre vonatkozó szomorú esetet mondom el, mely K... s helységben néhány év előtt történt. Bizonyos jómódu földes-gazdának neje tulbizakodottságában azon gondolatra vetemedett, hogy 16 éves szolgálójával első aprilist járasson. Szándoka kivitelére egy rézfazékát töltött meg kavicssal, s ugy adta át a szegény eselédnek azon meghagyással, hogy azt a falu másik végén lakó komájához rögtön vigye el s utközben senki által érintetni ne engedje. Az engedelmes eseléd mindenáron iparkodék gazdasszonya parancsát teljesíteni; de minthogy igen súlyos vala a fején vitt fazék, utközben kénytelen vala megpihenni, és mások segítségével a terhet ismét fejére venni. Végre az ártatlan eseléd a kitűzött helyre jutott. A tele pakolt edény mellett vitt lelvékét a koma elolvastván, melyben hihetőleg gunyorok valának írva, kaczagás közt azt mondá a leánynak: „Vidd el, nem engemet illet e levél, sem a fazék tartalma, hanem M... F... koresmárost.“ A szegény leány a terhet nagy ügygyel-bajjal fölvette s odább vitte. A mint elindult, még száz lépésnyire is hallotta a kaczagásokat. De ő szegény még akkor is semmit sem gyanítván, a nagy teher alatt elgyengülve, ballagott M... F... koresmároszhoz. A mint a koresmába belépett, hol mulatozó suhaneczek valának, végkép etgyengülve, a földre rogyott; a fazékba pakolt kavics pedig kiömlött. Ezt látván a jelenvolt pajkos suhaneczek, nagy kaczajra fakadtak. A gondos, jólelkű koresmárosnő ápolása és a helybeli orvos kellő eljárása daczára is a végképeni elgyöngülés, szívfájdalom és szégyen következtében 24 óra mulva a különben egészséges leány az első aprilisi gyalázatos szokásnak martaléka lett. Kesergő őt világtalan édes anyja, kit csak leánya segélyzése mentett meg a koldusbottól. De azután rendre járta K... s község lakosait az irgalom-alamizsnáért. Istenem! hogy érezhette magát az, ki a kol-

dusbotot kezeibe adatta e szegény vak anyának? ... Ezt magyaráznom sem kell. — Atyámfiai! tanuljuk meg e szomorú esetből, hogy eselédjeinkkel s általában minden embertársunkkal mindig ugy bánjunk, mint emberekkel; és másokkal azt ne tegyük, mit, mi sem szeretnők, hogy velünk mások tegyenek. Mert a mi nekünk fáj, az másoknak is épen ugy fáj; főleg a gyenge és érzékeny szívű embert a legkisebb eset is igen bántja. Ennélfogva óvakodjunk, édes atyámfiai! ártatlan embertársainkat szégyenbe keverni. Bednary József.

— Öszentsége mart. 19-én a consistoriumban allocutiót tartott, melyben fejtegeté, hogy a pápaság a civilisatióval semmikép sem ellenkezik; sőt inkább, különösen a jelen pápaság, a polgárisodásnak mindig előnyére szolgált. Roszalta a divatszertü civilisatiót, mely az egyházat üldözi, annak tagjait bebörtönzi, a szerzetes-rendeket eltörli s az egyház javait elrabolja. Továbbá panaszkodott ő szentsége, hogy Nápolyban a concordatum megszegettet; emlité, hogy ő szabad akaratából, s a kath. fejedelmektől támogatva, engedményeket adott volna. Azonban egy bitorló kormánynak sem követeléseit nem fogadhatja el, sem tanácsadásaira nem hallgathat. Boesánatot ígér a megtévedetteknek, s az egyházat az Istennek, az igazságos boszuállónak oltalmába ajánlja. (Rel.)

### Falusi tanácsadó.

184. A mai világ minél többet eltagad Jézus hitéből, annál bölcsebbnek véli magát. A tagadás fogyatkozást, nem gyarapodást szül.
185. Világ! míg élt Jézus, üldözted; midőn kivégezted, melleddet verted. Most is rombolod a hitet; vigyázz: romjain bösz tettedet siratni fogod!
186. Szülő! lerombolod gyermeked lelkében az isteni félelmet: mikép féljen az tőled, ki Istentől sem fél?
187. Roszak a gyermekek! Miért? Mióta a szülők elvadultak Istentől, hittől: azóta vadulnak el a gyermekek is a szülőkötől.

### Szent-István-Társulati ügy.

- Szent-István-Társulati rendes új tagok és előfizetők:  
P e s t e n : B l a s k ó László tanító; M o s k o v i c s Lajos magy. bizt. társul. hivatalnok; H a n á k Kolos tanuló Gyön-  
gyösön.  
B é e s b e n : B e d n a r i k Károly tábori lelkész.  
Esztergomi érseki megyében: Szent-Antali zárda.  
Kaloesai érseki megyében: Szabadkai iparos casino.  
Csanádi egyházmegyében: Csanádi tanítói kerület könyvtára; Tisza-Szent-Miklós községe; La-Roc-he Ede Csókán; Magyar-Szent-Mártoni Mária-Társulat; Hungár Antal Szárcsán; Faragó János káplán Oraviczán.  
Erdélyi egyházmegyében: Orbán István Maros-Vásárhelyen.  
Kassai egyházmegyében: Kassai reáliskola könyvtára; Beszterczey Ferencz.  
Szepesi egyházmegyében: Jekelfalusy szül. Szalay Mária.  
Szombathelyi egyházmegyében: Csupor János áldozár; Lakner Endre papnövendék; Haszlinger Imre plebános.  
Váci egyházmegyében: Molnár Péter szabósegéd R-Palotán.  
Veszprémi egyházmegyében: Petlanovics Mihály pleb. Sümegh-Csehíben; Varga Tamás pleb. Gyömörében; Páli János pleb. Kis-Görbön; Borsody Ferencz pleb. Szeghváron; Csontos Pál birt. Pakodon; Magyarósy József molnár Kehidán; Graner Mihály orvos Zala-Eger-szezen.